تجوید فننندن

مکاتب ابتدائیه طلبه‌سی اوچون ضبطی سهل وکثیر الوقوع اولان احکام قرائتنی انتخاب ایدمرك ، آچق ترکی تلده یازلمش سؤال وجوابلی

منتخب تجوید

نام اثردر .

مرتبی : امام ثوبان .

٤ نچی طبع

برادران کریمفلر نشری .

مطبعهٔ کریمیه قزانده .

١٩١٤

КАЗАНЬ.
Типографія Т. Д. „Бр. Каримовы"
1914.

بسم الله الرحمن الرحيم

سؤال	جواب
	(تنوين)
تنوين نی نرسه ؟	تنوين، ایکی آست ـٍـ ، ایکی اوست ـً ، ایکی اوتور ـٌ .
تنوين یا نون ساكن- آلدنده‌غی حرفكه یو- لقغانده نیچه حكم بار؟	آلتی حكم بار: اخفا، اظهار، ادغام مع الغنه ادغام بلاغنه، ادغام‌مثلين، اقلاب.
	(اخفا)
اخفا قایو سوزده وقایو حالده بولا ؟	اخفا: تنوين یانون ساكن اخفا حرفلرینڭ برینه‌یولقغانده بولا. غَنِیٌّ کَریم، یَنْصُرُ كبی. میم ساكن «ب» گه‌یولقسه‌ده اخفا بولور، هُمْ بِهِمْ كبی.
اخفا حرفلری نیچه وقایو حرفلر؟	اخفا حرفلری اون بیش: ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ف، ق، ك، در.
اخفا نیچك بولا ؟	اخفا: تنوين یانون ساكننی یاشر بروك، طاوشنی بورونغه جیبه‌روب توتوبراق ئه‌یتمك ایله بولا. مِنْكُمْ، بِقَلْبٍ سليم كبی.

(اظهار)

سؤال	جواب
اظهارقایوسوزده‌وقایسی حالده بولا؟	اظهار، تنوین یانون ساکن اظهار حرفلرینڭ برینه یولقغانده بولا. غفورٌ حکیم، مَنْ اٰمَنَ کبی. دمی میم ساکن «م» برله «ب»دن باشقه حرفکه یولقسه اظهار بولا. هُمْ فیه، اَمْ کانَ کبی.
اظهار حرفلری نیچه وقایو حرفلر؟	اظهار حرفلری آلطی‌در: عین، غین، حا، خا همزه هادر.
اظهار نیچك بولا؟	اظهار، تنوین یانون ساکن برله‌ن آلدنده‌غی حرف‌نڭ آراسن آچق ایتوب اۇزۇب ئه‌یتمك ایله بولا. ربٌّ غفور، امَنْ اٰمَنَ کبی.
همزه نیچه تورلی؟	همزه: ئه‌یترده برگنه تورلی. لکن یازوده ایکی تورلی: بری سوز باشنده‌غی عین کبی (ء) وبری حرکه‌لی یعنی آستلی اوستلی، اوتورلی الف‌در. اَ اِ اُ آ اٖ اْ.
میم ساکن‌نڭ نیچه حالی بار؟	اوچ حالی بار: میم ساکن «ب»گه یولقسه اخفا بولا. میم‌گه یولقسه ادغام مثلین مع الغنه بولا، بولاردن باشقه حرف‌که یولقسه اظهار بولا.

(ادغام)

سؤال	جواب
ادغام نیچه تورلی؟	ادغام آلطی تورلی: ادغام مع الغنه، ادغام بلاغنه، ادغام مثلین مع الغنه، ادغام مثلین بلاغنه، ادغام متقاربین، ادغام متجانسین.

(ادغام مع الغنه)

سؤال	جواب
ادغام مع الغنه قایسی حالده بولا؟	ادغام مع الغنه: تنوین یا نون ساکن ادغا[م] مع الغنه حرفلری نڭ برینه یولقغانده بولا. مَنْ يَعْمَلْ خَيْرًا يَرَهُ کبی.
ادغام مع الغنه حرفلری نیچه وقایو حرفلر؟	ادغام مع الغنه حرفلری دورت: يَمْنُو حرفلری یعنی (ی)، (م)، (ن)، (و)، حرفلری .
ادغام مع الغنه نیچك بولا؟	تنوین یانون ساکن نی آلدنده غی حرفک[ه] کرتوب تشدیدلی ایتوب طاوشنی بورونغ[ه] ییبه روب توتوبراق ئه یتمك ایله بولا. مَنْ يُؤْمِنُ نی (بورون برله ن) مَيُّؤْمِنُ دیمك کبی.

(ادغام بلاغنه)

سؤال	جواب
ادغام بلاغنه قایسی حالده بولا؟	ادغام بلاغنه: تنوین یانون ساکن ادغام بلاغن[ه] حرفلری نڭ برینه یولقغانده بولا . مِنْ رَبِّهِمْ، رَؤُفٌ رحیم کبی .
ادغام بلاغنه حرفلری نیچه وقایو حرفلر؟	ادغام بلاغنه حرفلری ایکی در (لَرْ) یعنی (ل) (ر) حرفلری در .
ادغام بلاغنه نیچك بولا؟	ادغام بلاغنه تنوین یانون ساکن نی آلدنده غی حرفکه کرتوب تشدیدلی ایتوب طاوشنی بورون[غه]

يېبەرمى ئەيتمك ايله بولور. من ربهم نى مربهم ، رؤف رحيم نى رؤفرحيم ديمك كبى.

(ادغام مثلين)

سؤال	جواب
ادغام مثلين نيچە نورلى؟	ايكى: برى ادغام مثلين مع الغنه، وبرى ادغام مثلين بلاغنه .
ادغام مثلين مع الغنه قاى اورنده بولا؟	ادغام مثلين مع الغنه، نون ساكن نونغه، ميم ساكن ميمگه يولقغانده بولا. أم من، أن نقول كبى.
ادغام مثلين مع الغنه نيچك بولا؟	ميم نى ميمگه نون نى نونغه كرتوب تشديدلى ايتوب طاوشنى بورونده توتوبراق ئەيتمك ايله بولا، أم من نى أمّن، أن نقول نى أنّقول ديمك كبى.

(ادغام مثلين بلاغنه)

سؤال	جواب
ادغام مثلين بلاغنه قايسى حالده بولا؟	ميم برلەن نوندن باشقه حرف ساكن بولوب اوزى شيكللى حرفكه يولقغانده بولا. فما ربحت تجارتهم اذهب بكتابى كبى.
ادغام مثلين بلاغنه نيچك بولا؟	ايكى حرفنى بر ايتوب تشديدلى ايتوب طاوشنى بورونغه جيبەرمسى ئەيتمك ايله بولا. ربحت تجارتهم نى ربحتجارتهم، اذهب بكتابى نى اذهبكتابى ديمك كبى.

(اقلاب)

اقلاب قای ورنده بولا وحرفی نیچه؟

اقلاب: تنوین یاذون ساکن «ب»گه یولقغانده بولا. سمیعٌ بصیر، منْ بعد کبی.
حرفی بردر «ب» حرفیدر.

اقلاب نیچك بولا؟

«ب»گه یولقغانده تنوین یانون ساکن‌نی میم ایتوب طاوشنی بورونك‌توتوبراق غنه یتمك ایله بولا. سمیعُمْبَصیر، ممْبعد دیمك کبی.

(ادغام متقاربین)

ادغام متقاربین قایسی حالده بولا؟

لام ساکن (ر)گه، قاف ساکن (ك)گه یولقغانده بولا. قُلْ رَبِّ، اَلَمْ نَخْلُقْکُمْ کبی.

ادغام متقاربین نیچك بولا؟

(ل)نی (ر) ایتوب. قاف‌نی (ك)گه قوشوب، تشدیدلی ایتوب غه‌یتمك ایله بولا. قلْ‌رب نی قُرْرَبِّ، اَلَمْ نخلقکم نی نَخْلُکُّمْ دیمك کبی.

(ادغام متجانسین)

ادغام متجانسین قایو حالده بولا؟

(ت) (ط) (د) حرفلری‌نك بری ساکن بولوب قالغان ایکیسی‌نك برینه یولقسه لَئِنْ بَسَطْتَ، وقالتْ طائفة، ما عبدْتُم کبی، دخی (ذ) (ث) (ظ) حرفلری اوشانداق بری ساکن بولوب قالغان ایکیسی‌نك برینه یولقسه اذْ ظَلموا، یَلْهَثْ ذلك کبی، دخی (ب) ساکن بولوب میم‌گه یولقسه

يابنى ارکب معنا اوشبولارنڭ جمله‌سنده ادغام متجانسین بولا. هم حرفلرنى قوشوب ئه‌یتوله، قلقله قیلنمی.

(قلقله)

قلقله نیچك بولا؟

قلقله: سکونلى حرفنى سکونسزره‌ك ایتوب ئه‌یتمك ایله بولا قدنى قد دیمك کبى.

قلقله حرفلرى نیچه؟

قلقله حرفلرى بیش: قطبجد حرفلرى یعنى ق، ط، ب، ج، د سکونلى بولسه‌لارغنه قلقله قیلنالار.

(مد حکملرى)

حرف مد نیچه وقایو حرفلر؟

حرف مد اوچ - واو (و) الف (ا) یا (ى).

واو نیچك بولسه حرف مد بولا؟

واو اوزى ساکن بولوب اوزندن ئلگگى حرف ضمه‌لى بولسه حرف مد بولا. سمعوا علموا دیگانده‌گى واولار کبى.

یا نیچك بولسه حرف مد بولا؟

یاساکن بولوب اوزندن اولگى حرف کسره‌لى بولسه حرف مد بولا. کریم، خبیرده‌گى یالار کبى.

الف نیچك بولسه حرف مد بولا؟

الف هر وقت حرف مد بولا. چونکه اول هر وقت ساکن بولوب ئلککى حرفى فتحه‌لى بولا.

الف قایو حرف؟

الف: حرفلرنى کوته‌روب ئه‌یته‌طورغان طولى اوست دعا، صفانڭ الف‌لرى کبى. اوشبو الف قایسى

سؤال	جواب
	سوزلرده (ی) (و) صورتنده یازیلور آنده‌ده حرف مد بولور. عَلٰی صَلٰوةْ کبی.
یازوده کورلمی طورغان حرف مد بارمی ؟	بار: واو مقدره برله‌ن یای مقدره حرف مد بولالار.
واو مقدره قایسی حرفده بولا ؟	آخرده‌غی (ه) ضمیر بولوب اوزی ضمه‌لی ئلکگی حرفی دخی ضمه‌لی یا فتحه‌لی بولسه شول (ه) واو مقدره بولا. رَبُّهُ، لَهُ دیگانلکی واولر کبی.
یای مقدره قایسی حرفده بولا ؟	آخرده‌غی (ه) ضمیر بولوب اوزیده کسره‌لی ئلکگی حرفده کسره‌لی بولسه شول (ه)ده یای مقدره بولا. بِهٖ، عَلَیْهِ ده‌گی یالار کبی. اگر (ه)دن ئلکگی حرف ساکن بولسه واو مقدره یای مقدره‌ده چقمی، مِنْهُ، فِیْهِ، اِلَیْهِ کبی. مگر سورۂ فرقانده فِیْهِ مُهَانًا‌ده یای مقدره چغارلوب مد قیلنه، اگر آخرده‌غی (ه) ضمیر بولماسه آنده بر یلک چقمی نَفْقَهُ لَمْ یَنْتَهِ کبی.
سبب مد نیچه ونی نرسه‌لر ؟	سبب مد ایکی: همزه (ء أ) سکون (ـْـ) سکونلی حرف).
مد نیچه تورلی ؟	مد آلتی تورلی: مد طبیعی، مد متصل، مد منفصل، مد لازم، مد عارض، مدلین.

(مد طبیعی)

سؤال	جواب
مد طبیعی نیچك بولا ؟	حرف مددن صونك سبب مد بولماسه مد طبیعی بولا. اُوْتِیْنَا، لَهُمْ، بِهِ مِنْ دیگانده‌گی مدلر کبی.

سؤال	جواب
مدّ طبیعی نه قدر مد قیلنه ؟	بر الف قدر. یعنی بر بارماق کوته‌رورلك قدر مد قیلنه.

(مد متصل)

سؤال	جواب
مد متصل قای اورنده بولا ؟	حرف مددن صوڭ سبب مد همزه بولوب ایکیسی بر سوزده بولسه‌لر شونده مد متصل بولا. جاۤءَ، جیۤءَ، سوۤءَ، دیگانده‌گی مدلر کبی.
مد متصل نه قدر مد قیلنه ؟	امام عاصم قراءتنچه، حفص روایتنچه دورت الف قدر مد قیلنه.
مد متصل‌نڭ بو قدر مدی واجب‌می ، جائزمی ؟	واجب. بارچه قاریلر مد قیلدقلری اوچون.

(مد منفصل)

سؤال	جواب
مد منفصل قایو حالده بولا ؟	حرف مددن صوڭ سبب مد همزه بولوب ایکیسی ایکی سوزده بولسه‌لار مونده مد منفصل بولا. یاۤ اَیها، انیۤ اَخاف، عنهۤ الا دیگانلك‌گی مدلر کبی.
مدمنفصل نه قدر مدقیلنه؟	دورت الف قدر مد قیلنه.
مد منفصل‌نڭ بو قدر مدی واجب‌می ، جائزمی؟	بر الف قدردن آرتغی جائز. بعض قاریلر مد قیلوب بعضلری مد قیلمادقلری اوچون.

(مد لازم)

سؤال	جواب
مد لازم نایو اورنده بولا ؟	حرف مددن صوڭ سبب مد سکون لازم بولسه مد لازم بولا. اَلْاٰنَ، اَلْحَآقَّةُ کبی.
مد لازم نیچه تورلی ؟	مد لازم ایکی تورلی. بری آچق سکون سببلی بولغان مد بولور اَلْاٰنَ دیگانده‌گی اوّلگی همزه‌نڭ مدی الٓمٓ (الف لاْمْ میمْ) دیگانده‌گی لام برله‌ن میم‌نڭ مدی کبی. وبری تشدیدلی حرفده‌گی سکون سببلی بولغان مددر اَلْحَآقَّةُ (الحاققه)ده وتأمُرونّی (تأمرونني)ده‌گی مدلر کبی.
مد لازم نه قدر مد قیلنه ؟	دورت الف قدر مد قیلنه. هم مدی واجب‌در.
سکون لازم نیندی سکون ؟	وقف قیلغانده‌ده وقف قیلماغانده‌ده توشمی تورغان سکون.

(مد عارضی)

سؤال	جواب
مد عارضی قایسی حالده بولا ؟	حرف مددن صوڭ سبب مد سکون عارضی بولسه مد عارضی بولا. الرحیمْ، یعلمونْ دیگانده‌گی مدلر کبی.
مدعارضی‌ده نیچه‌تورلی مد قیلمق جائز	اوچ تورلی مد قیلماق جائز: اوزون، قسقه واورطه‌چه.

سؤال	جواب
سكون عارضی نیندی سكون؟	وقف قیلغانده بولوب وقف قیلماغانده بولمی تورغان سكون.

(مدلین)

سؤال	جواب
مد لین قایسی حالده بولا؟	حرف لین‌دن صوڭ سبب مد سكون بولسه مدلین بولا. والصَّیْفْ ولاَنَوْمْ دیگانده‌گی مدلر كبی (وقف حاللرنده).
حرف لین قایسی حرف؟	(و) (ی) ساكن بولوب اوزلرندن ئلككی حرف فتحه‌لی بولسه شول واو - یا حرف لین بولالار.
مد لین نیچه تورلی؟	مدلین ایكی تورلی: بری مدلین عارضی وبری مدلین لازم.
مد لین عارضی نیندی مد؟	حرف لین‌دن صوڭ سبب مد سكون عارضی بولسه مدلین عارضی بولا؛ عَلَیْهْ، ولا نَوْمْ نڭ مدلری كبی.
مد لین لازم نیندی مد بولا؟	حرف لین‌دن صوڭ سبب مد سكون لازم بولسه مدلین لازم بولا؛ كهیعص، حم عسق دیگانده‌گی عینْ لرنڭ مدلری كبی.
مد لین‌ده نیچه تورلی مد جائز؟	مدلین عارضی‌ده اوچ تورلی: اوزون، قسقه، اورطاچ؛ مدلین لازم‌ده ایكی تورلی: اوزون، واورطاچه مد قیلماق جائز.

(را) حکملری

(ر) نیچه اورنده قالن اوقولا؟

جیدی اورنده قالن اوقولا: ١) فتحه‌لی بولسه، رَحیم کبی؛ ٢) ضمه‌لی بولسه؛ یَنْصُر کبی؛ ٣) (ر) اوزی ساکن بولوب ماقبلی فتحه‌لی بولسه؛ ذَرْءًا کبی؛ ٤) اوزی ساکن بولوب ماقبلی ضمه‌لی بولسه، عُرْوَة کبی؛ ٥) اوزیده ساکن ماقبلی‌ده ساکن بولوب (ر):ن اوّل اوچونچی حرف ضمه‌لی بولسه، نُشُوْر، صُفْر کبی؛ ٦) اوزی ساکن بولوب ماقبلی‌ده یادن باشقه حرف بولوب ساکن بولسه واوچونچی حرف فتحه‌لی بولسه، قَدْر، شَهْر کبی؛ ٧) (ر) ساکن بولوب (ر) صوڭنده قالن حرفلرنڭ برسی فتحه‌لی یا ضمه‌لی بولسه (ر)نڭ ماقبلی، کسره‌لی بولسه ده قالن اوقولا؛ قِرْطاس، مِرْصاد کبی؛

(ر) نیچه اورنده نچکه اوقولا؟

دورت اورنده نچکه اوقولا: ١) کسره‌لی بولسه کریم، یُسْرِ کبی؛ ٢) اوزی ساکن بولوب ماقبلی کسره‌لی بولسه، و (ر)دن صوڭ قالن حرف کیلمه‌سه یَسّر واسْتَغْفِر کبی؛ ٣) (ر) اوزبده ماقبلی‌ده ساکن بولوب اوچونچی حرف کسره‌لی بولسه بصیر حجر کبی؛ ٤) (ر) ساکن، ماقبلی (ی) بولوب حرف لین بولسه خَیْر سَیْر کبی.

سؤال	جواب
	ضمیرنڭ حکم‌لری یوغاریده بیان قیلندی .
قالن حرفلر نیچه وقایو حرفلار ؟	قالن حرفلر جیدی: خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ حرفلریدر. بولاردن باشقه‌لری نچکه حرفلر.

(لفظة الله)

سؤال	جواب
لفظة الله نڭ حکمی نیچك ؟	لفظة الله‌نڭ ما قبلی فتحه‌لی یاکه ضمه‌لی بولسه قالن اوقولا . اَللّٰه، وَاللّٰهِ نصرُاللّٰهِ کبی. اگر ماقبلی کسره‌لی بولسه نچکه اوقولا. بِاللّٰهِ، لِلّٰهِ کبی.

(سَكْتَة)

سؤال	جواب
قرآنده نیچه اورنده سکته برله‌ن اوقولا ؟	دورت اورنده: ١) سورۂ کهف‌ده عِوَجًا‌ده؛ ٢) سورۂ یس‌ده مَنْ مَرْقَدِنا‌ده؛ ٣) سورۂ قیامه‌ده وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ دیگانده‌گی مَنْ‌ده؛ ٤) سورۂ مطففین‌ده بَلْ رَانَ دیگانده‌گی بَلْ‌ده.
سکته نیچك بولا ؟	سکته: ایکی سوزنڭ آراسنده طن‌نی اوزمیگنه طاوشنی اوزوب ئه‌یتمك بولا.

(اظهار قمریه)

سؤال	جواب
اظهار قمریه قای اورنده بولا ؟	الف‌لام (ال) اظهار قمریه حرفلرینڭ برینه یولقغانده اظهار قمریه بولا.

سؤال	جواب
اظهار قمریه حرفلری نیچه وقایو حرفلر ؟	اظهار قمریه حرفلری اون دورت‌در: اَبْغ حَجَّكَ وخَفْ عَقیمَهُ حرفلریدر.
اظهار قمریه نیچك بولا ؟	الف‌لام بزلەن اظهار قمریه حرفلرینك آراسینی آچق ایتوب ئەیتمك بولا. وَالْعَصْر وَالْفَجْر کبی.

(ادغام شمسیه)

سؤال	جواب
ادغام شمسیه قایده بولا ؟	الف‌لام ادغام شمسیه حرفلرینك برینه یولقغانده بولا. اَلشّاکر اَلذّاکر کبی.
ادغام شمسیه نیچك بولا ؟	الف‌لام ادغام شمسیه حرفلری‌نك برینه یولقغانده لام‌نی شول حرف که کرتوب تشدیدلی ایتوب ئەیتمك ایله بولا. اَلْشاکر نی اَلشّاکر، اَلْنار اَلنّار دیمك کبی.
ادغام شمسیه نك حرفلری نیچه وقایو حرفلر ؟	اون دورت، اوشبو سوزلرنك اوّلگی حرفلریدر: تُبْ ثُمَّ دَعْ ذَنْبًا رُمْ زِدْ سَعًا شَمْ صَدْرَ ضَیْفٍ طابَ ظُنَّ لَهُ نَعَمْ. اوشبولاردن نون‌غه یولقغانده ادغام شمسیه مع الغنه بولور مثالی: وَالنّاس.

(سور قرآن ترتیبی حقنده نظم)

صوری بندن سور وقرآننك ترتيبلرن
دیدم بونی حفظ ایدرسك ضبطی آسان بوددیدم
فاتحه، بقره، آل عمران، نسا، مائده،
انعام، اعراف، انفال، توبه، یونس، هود دیدم
یوسف، رعد، ابراهیم، حجر، نحل، اسرائیل،
کهف، مریم، طه، انبیا، حج، مؤمن دیدم
نور، فرقان، شعرا، نمل، قصص، عنکبوت،
روم، لقمان، سجده، احزاب، سبا، ملائك دیدم
یس و صافات، ص - زمر، مؤمن، فصلت،
شوری، زخرف، دخان، جاثیه، احقاف، قتال دیدم
فتح، حجرات، ق، ذاریات - طور، نجم هم قمر،
رحمن، واقعه، حدید مجادله، حشر دیدم
ممتحنه، صف، جمعه، منافقین، تغابن،
طلاق، تحریم، ملك نون، حاقه، معارج دیدم
نوح، جن و مزمّل و مدّثر و قیامه،
انسان، مرسلات، نباء - نازعات، عبس دیدم
تکویر، انفطار، مطففین، انشقاق، بروج،
طارق، اعلی، غاشیه، فجر، بلد، شمس دیدم
لیل، ضحی، انشراح، تین - علق، قدر، بیّنه،
زلزلت، عادیات قارعه، تکاثر، بس دیدم
عصر، همز، فیل قریش، ارئیت، کوثر
کافرون، نصر، مسد، اخلاص، فلق، ناس دیدم

ینه صوردی بولارنڭ مجموعی قاچ عدد دورر
دیدم ای کامل یوز اون دوردنچی سی در ناس دیدم
دیدی جمله آیات قرآن نیچه قیلغل بیان
دیدم آلتی بك دیدیلر علماء الناس دیدم

دیدی سوره‌لرنڭ قایوسی مکی یا مدنی
دیدم فاتحه رحمن مدنی او مکی دیدم
بیت اوّل فاتحه‌دن ما عداسی مدنی
الاعراف، انعام، هود، یونس مکی دیدم
رعد وحج ثانینڭ نُور، احزاب ثالثڭ
مدنی بولارنڭ غیرسی مکی دیدم
بیت رابع قتالی خامس ایکی اوّلی
آخر اوچی مدنی غیریسی مکی دیدم
سادس سبع اولی سابع انسان مدنی
غیریلری هم ثامنڭ جمله‌سی مکی دیدم
بینه‌سی تاسعڭ زلزلت هم عاشرڭ
نَصر ناسی مدنی غیریسی مکی دیدم

ایکی‌سی خلافیه یکرمی سیکز مدنی
اربع وثمانون بو جمیعسی مکی دیدم